Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

http://www.valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/782

Jautājums

Kā pareizi: *es* ***bažos*** vai *es* ***bažījos***? Kā lokāms darbības vārds ***bažīties***?

Atbilde

Pareizi ir: ***es bažījos***.

Darbības vārdi, kam nenoteiksmē ir piedēklis *-ī-*, var piederēt gan pie otrās, gan pie trešās konjugācijas. Mūsdienās biežāk šos darbības vārdus tagadnē loka pēc trešās konjugācijas parauga, piemēram, *mācīt – es mācu, tu māci, viņš māca, mēs mācām, jūs mācāt, viņi māca*; *slodzīt – es slogu, tu slogi, viņš sloga, mēs slogām, jūs slogāt, viņi sloga* utt.
Otrās un trešās konjugācijas darbības vārdu lietojumā vērojams paralēlisms, proti, daži darbības vārdi pakāpeniski pāriet trešajā konjugācijā. Vairākiem darbības vārdiem arī mūsdienās tagadnē ir paralēlformas, piemēram, *pētīt – es pētīju/pētu, tu pētī/pēti, viņš pētī/pēta, mēs pētījam/pētām, jūs pētījat/pētāt, viņi pētī/pēta; veltīt – es veltīju/veltu, tu veltī/velti, viņš veltī/velta, mēs veltījam/veltām, jūs veltījat/veltāt, viņi veltī/velta* u. c.
Darbības vārdi, kuri tagadnē ir lokāmi pēc otrās konjugācijas parauga, ir: *apbedīt,* ***bažīties****, dzirkstīt, kristīt, medīt, mežģīt, pestīt, režģīt, sunīt, tusnīt, vēdīt, vilnīt, zeltīt, zibsnīt*.
Tātad darbības vārds ***bažīties*** lokāms šādi: *es bažījos, tu bažījies, viņš bažījas, mēs bažījamies, jūs bažījaties, viņi bažījas*.

Avoti

Latviešu valodas gramatika. Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2013, 548.–550. lpp.

Paegle, Dz. *Latviešu literārās valodas morfoloģija*. I daļa. Rīga : Zinātne, 2003, 111.–112. lpp.

Ceplītis, L., Miķelsone, A., Porīte, T., Raģe, S.*Latviešu valodas pareizrakstības un pareizrunas vārdnīca*. Rīga : Avots, 2007,122. lpp.

© Latviešu valodas aģentūra, 2017